

Besökarkartläggning inom Vildmarksriket

Av Dana El Soudi

(Besöksnäring, Agenda 2023)

Innehåll

Inledning	3
Nuläge	3
Önskat Läge	4
Hinder	5
Resurser	6
Aktiviteter	8
Källförteckning	10

Inledning

Vildmarksriket är ett initiativ finansierat av Leader-programmet, och drivs i samarbete mellan Mora, Leksand och Vansbro kommuner tillsammans med SLU (Sveriges lantbruksuniversitet). Projektets mål är att utforska och främja möjligheten för utveckling av naturturism i det vackra området Vildmarksriket. Projektet har nyligen tagit sina första steg och nu, augusti 2023 i sin inledande fas.

I kärnan av projektet ligger ambitionen att skapa en framgångsrik samverkan mellan de många olika aktörer som redan är verksamma i området. Genom att samla resurser och kompetenser från Mora, Leksand, Vansbro kommuner och SLU, strävar man efter att forma en gemensam vision för hur naturturismen kan utvecklas i Vildmarksriket.

Besökarkartläggning är en viktig metod för turismindustrin för att få en djupare förståelse av turisternas beteende, preferenser och förväntningar. Genom att kartlägga besökarnas demografi, aktiviteter, intressen och besöksanläggningar kan turistdestinationer anpassa sina erbjudanden för att locka och behålla relevanta målgrupper. Denna litteraturstudie fokuserar på besöksanledningar i Vildmarksriket, med syftet att identifiera turistprofiler och förstå deras intressen och inriktning på naturturism.

Syftet med besökarkartläggningen är att få större förståelse för den målgrupp som besöker Siljansområdet idag, och den målgrupp man hoppas att Vildmarken kommer att locka i framtiden. Där frågeställningarna som ska besvaras är således:

- Vilka är de turister som finns i området idag? Vad gör de? Vilka är deras intressen?
- Vad har turister i området för förväntningar på turistaktiviteter i allmänhet och naturturismsaktiviteter i synnerhet?
- Vilka besöksanledningar tar dem till området?
 - Är personerna som besöker området idag inriktade på naturturism, och i så fall på vilket sätt?

Denna litteraturstudie baserades på en granskning av tidigare besökarkartläggningar utförda på liknande platser, där destinationen delar liknande profil som den som eftersträvas i Vildmarksriket, är av väsentlig betydelse. Syftet är att erhålla insikter om denna specifika turistgrupp i en bredare kontext. Genom att analysera erfarenheter och lärdomar från andra platser kan vi börja utveckla en djupare förståelse för beteendemönster och preferenser hos den framtida målgruppen för Vildmarksriket.

Parallellt har även befintlig information om den aktuella regionen noggrant utvärderats. En djupdykning i den befintliga turistgruppen har genomförts för att kartlägga befintlig kunskap. Genom att kombinera denna insamlade information med de insikter som erhålls från andra platser, kan vi skapa en mer komplett bild av den potentiella turistmålgruppen och deras beteendemönster.

Detta tillvägagångssätt möjliggör en holistisk syn på hur Vildmarksriket kan komma att utvecklas som en attraktiv destination för den önskade turistgruppen. Genom att bygga vidare på framgångsrika metoder och undvika tidigare misstag som identifierats på andra platser, kan vi effektivt forma strategier för att locka, engagera och tillfredsställa denna specifika målgrupps unika behov och preferenser.

Nuläge

För att förstå vilka turister som besöker Vildmarksriket idag och deras aktiviteter, har flera studier genomförts. Bland annat har en studie genomförts av Visit Dalarna (2009–2019), där analysen visar att Dalarnas besöksnäring har en stark position och regionen är idag den största besöksdestinationen i landet utanför de tre storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö. Statistiken visar att största andelen av besökarna till Dalarna kommer från Sverige med 86% (Visit Dalarna 2009–2019). Medan de resterande 14% är utländska gäster, som kommer från grannländerna, 34% från Danmark, 23% från Norge, 19% från Nederländerna och 11% från Tyskland (Visit Dalarna 2009–2019). Statistiken visar också att utländska gäster stannar under vintertid cirka 5 dagar och under sommartid cirka 3 dagar medan svenska gäster stannar under vintertid cirka 4 dagar och under sommartid cirka 2,5 dagar. Undersökningen visar att besökarna bor 29% i stugbyar, 23% i stugor och lägenheter, 22% på hotell, 22% på camping och 4% på vandrarhem under vistelsen som varierar beroende på årstid (Visit Dalarna 2009–2019).

För att förstå vad som lockar turister till Vildmarksriket har flera studier identifierat de främsta besöksanledningarna. Gemensamt framkom det att vandring var den mest populära aktiviteten bland besökarna i Vildmarksriket. Vidare har skidsemester visat sig vara en betydande anledning till att besökare väljer att stanna längre under vintertid. Många besökare sökte också en möjlighet att koppla av från stadslivet (Adsten 2020).

En annan studie av Visit Dalarna visade att Vildmarksriket hade fått ett gott rykte som en destination för naturälskare, vilket bidrog till att locka fler besökare. Rekommendationer från tidigare besökare spelade också en betydande roll för att locka nya turister till området sade Katja Hekkala från Visit Dalarna. För att förstå turisternas intressen och förväntningar på naturturism i Vildmarksriket har flera studier analyserat deras preferenser. En undersökning av Värmlands kommun visade att majoriteten av besökarna som vandrar var inriktade på naturturism. De valde medvetet att besöka området på grund av dess naturliga attraktioner och möjligheter till utomhusaktiviteter (Visit Värmland 2023).

Önskat Läge

Inom besöksnäringen och turistnäringen i Vildmarksriket bör målet vara att uppnå en balans mellan ekonomisk tillväxt, miljöhänsyn och socialt ansvarstagande (Fredman et.al. 2008). Här är några av de önskade lägen som kan strävas efter:

1. Hållbar turismutveckling: Turismen i Vildmarksriket bör utvecklas på ett hållbart sätt, där ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter beaktas. Detta innebär att utvecklingen ska vara långsiktig och inte äventyra områdets unika natur- och kulturarv. Turismen bör bidra till bevarandet av miljön och den biologiska mångfalden samt gynna den lokala ekonomin och samhället (Saarinen et.al. 2023).
2. Mångfald av turistupplevelser: Vildmarksriket bör erbjuda en mångfald av turistupplevelser för att tilltala olika typer av besökare. Detta kan inkludera guidade vandringar, fågelskådningsturer, fisketurer, kajakpaddling, snöskovandringar och kulturella aktiviteter. Genom att erbjuda olika aktiviteter kan man locka olika målgrupper och säkerställa att alla besökare kan hitta något som intresserar dem (Saarinen et.al. 2023).
3. Naturvård och miljöhänsyn: Vildmarksriket bör ha tydliga riktlinjer och strategier för att bevara naturen och minska sin påverkan på miljön. Detta kan inkludera avfallshantering, återvinning, energieffektivitet och minskning av klimatutsläpp. Dessutom bör verksamheter följa principer för ekoturism för att säkerställa att besöksverksamheten bidrar till skyddet av områdets natur- och kulturarv (Saarinen et.al. 2023).
4. Engagemang i lokal gemenskap: Turismnäringen bör vara engagerad och involverad i den lokala gemenskapen. Detta innebär att skapa samarbete och partnerskap med lokalbefolkningen, inkludera deras perspektiv och kunskap i beslutsfattandet samt ge ekonomiska möjligheter för lokalbefolkningen genom turismen. På så sätt kan turismnäringen gynna den lokala ekonomin och bidra till socialt välbefinnande (Fredman et.al. 2008).
5. Turistinformation och utbildning: Det är viktigt att tillhandahålla tydlig och korrekt information till besökarna om områdets natur, kultur och hållbarhetspraxis. Turister bör uppmuntras att lära sig mer om området och dess betydelse för miljön och lokalbefolkningen. Genom utbildning och medvetenhet kan besökarna engageras i naturvård och hållbart resande (Fredman et.al. 2008).
6. Säsongsbalans: För att minska överbelastningen och påverkan på naturen bör turismen sträva efter en säsongsbalans. Genom att erbjuda attraktiva turistupplevelser även under lågsäsongen kan belastningen fördelas mer jämnt över året, vilket gynnar både miljön och den lokala ekonomin (Fredman et.al. 2008).

Genom att arbeta mot dessa önskade lägen inom besöksnäringen och turismnäringen kan Vildmarksriket uppnå en hållbar och ansvarsfull turism som bevarar och främjar områdets unika natur- och kulturarv samtidigt som den gynnar den lokala ekonomin och gemenskapen. Detta kommer att säkerställa att Vildmarksriket fortsätter att vara

en attraktiv destination för naturälskare och äventyrsentusiaster, både idag och i framtiden.

Hinder

Det finns flera hinder som kan försvåra ökningen av besökarnas vistelse inom Vildmarksriket. Dessa hinder kan vara av både praktisk och strategisk karaktär, och de kan påverka både turismnäringen och besökarnas beteende. Några av de viktigaste hindren inkluderar:

1. Säsongsmissiga begränsningar: Vildmarksriket kan vara säsongsbundet med extrema väderförhållanden under vintermånaderna eller andra perioder. Dessa säsongsmissiga begränsningar kan göra det svårt att locka besökare under vissa tider på året och kan påverka näringslivets hållbarhet och intäkter (Fredman et.al 2008).
2. Tillgänglighet och infrastruktur: Områdets avlägsna läge och bristande infrastruktur kan utgöra hinder för potentiella besökare. Om transport, boende, och andra turistfaciliteter inte är tillräckligt välutvecklade kan det avskräcka besökare från att välja Vildmarksriket som resmål.
3. Kostnader: Höga kostnader för resor, logi, och turistaktiviteter kan avskräcka många besökare, särskilt om Vildmarksriket är känt för att vara en exklusiv destination. Priserna kan vara en avgörande faktor för många besökare när de väljer resmål nämnde Inger Rommedahl (turistbyrå).
4. Konkurrens: Andra turistdestinationer, både nationellt och internationellt, kan konkurrera om samma målgrupp som Vildmarksriket. Om andra destinationer erbjuder liknande naturupplevelser och turistaktiviteter kan det påverka Vildmarksrikets förmåga att locka besökare anser Katja Hekkala från Visit Dalarna.
5. Miljömedvetenhet: Om Vildmarksriket inte lyckas kommunicera sitt engagemang för hållbar turism och miljövård kan det avskräcka miljömedvetna besökare. Besökare kan välja destinationer som har en tydligare hållbarhetsprofil och miljömedvetenhet (Saarinen et.al. 2023).
6. Marknadsföring och synlighet: Om Vildmarksriket inte marknadsförs tillräckligt eller inte är tillräckligt synligt på turismmarknaden kan det begränsa dess möjligheter att nå en bredare publik och locka fler besökare anser Inger Rommedahl (turistbyrå).

7. Överbelastning och konflikter: Om Vildmarksriket redan upplever överbelastning och negativa konsekvenser av turismen, kan det påverka dess förmåga att öka besökarnas vistelse. För många besökare kan det leda till miljöförstöring, trångboddhet och störningar för den lokala gemenskapen, vilket kan minska attraktionskraften för destinationen (Saarinen et.al. 2023).

För att övervinna dessa hinder och öka besökarnas vistelse inom Vildmarksriket är det viktigt att destinationen arbetar strategiskt och hållbart. Det kan innefatta utveckling av bättre infrastruktur, diversifiering av turistaktiviteter, säsongsbalansering, hållbar marknadsföring, prisstrategier och aktivt miljöarbete. Dessutom bör samarbete med lokalbefolkningen och intressegrupper vara en central del av strategin för att skapa en gemensam vision och hantera eventuella konflikter. Genom att fokusera på en hållbar och ansvarsfull turism kan Vildmarksriket övervinna hinder och skapa en positiv och långsiktig turismupplevelse för sina besökare.

Resurser

För att öka besökarnas vistelse inom Vildmarksriket finns det flera resurser och strategier som kan användas (Tourism in Skåne 2017). Här är några viktiga resurser som kan hjälpa till att locka fler besökare och förlänga deras vistelse i området:

1. Natur- och kulturarv: Vildmarksriket har förmodligen ett rik natur- och kulturarv, vilket kan vara en stark attraktion för besökare. Genom att marknadsföra och betona områdets unika landskap, vilda djur, vandringsleder, kulturella platser och historia kan man locka naturälskare och äventyrare att spendera mer tid i området (Visit Dalarna 2021).
2. Guidade turer och aktiviteter: Genom att erbjuda ett brett utbud av guidade turer och naturaktiviteter, som fågelskådningsturer, vandringar, kajakpaddling och fisketurer, kan besökare uppmuntras att förlänga sin vistelse för att delta i fler aktiviteter och få en mer omfattande naturupplevelse.
3. Evenemang och festivaler: Arrangemang som naturfestivaler, ekoturismmässor och andra evenemang kan locka besökare till området under specifika tidsperioder och därmed förlänga deras vistelse. Dessa evenemang kan också bidra till att marknadsföra Vildmarksriket som en spännande och levande destination.
4. Boendemöjligheter: Ett varierat utbud av boendemöjligheter, inklusive campingplatser, stugor, vandrarhem och lyxiga hotell, kan locka olika målgrupper och ge dem möjlighet att anpassa sin vistelse efter sina preferenser och budgetar sade Katja Hekkala (Visit Dalarna).

5. Turistinformation och digitala plattformar: Tydlig och tillgänglig turistinformation, både online och offline, är avgörande för att besökare ska få en bra upplevelse i området. Genom att tillhandahålla detaljerad information om aktiviteter, sevärdheter, boendialternativ och resvägar kan besökarna känna sig trygga och informerade om sin vistelse ansåg Inger Rommedahl.
6. Samarbeten och partnerskap: Genom samarbete med researrangörer, resebyråer, turistföreningar och andra intressegrupper kan Vildmarksriket få bättre synlighet på turismmarknaden och nå ut till en bredare publik. Samarbeten kan också ge möjlighet att erbjuda paketresor och specialerbjudanden som lockar fler besökare anser både Inger Rommedahl och Katja Hekkala.
7. Hållbar marknadsföring: Marknadsföring av Vildmarksriket bör betona hållbarhetsaspekterna och miljömedvetenheten i området. Genom att kommunicera destinationens miljövänliga strategier och ansvarstagande kan besökarna attraheras av möjligheten att resa med positiv påverkan på miljön (Saarinen et.al. 2023).

Genom att använda dessa resurser och strategier kan Vildmarksriket locka fler besökare och öka deras vistelse i området. Det är viktigt att arbeta strategiskt och hållbart för att skapa en långsiktig turistverksamhet som bevarar och skyddar områdets unika natur- och kulturarv samtidigt som den gynnar den lokala ekonomin och gemenskapen.

Aktiviteter

För att öka besökarnas vistelse inom Vildmarksriket året om är det viktigt att erbjuda en mångfald av aktiviteter som passar olika årstider och intressen (Visit Dalarna 2021). Här är några aktiviteter som kan erbjudas för att locka besökare året runt:

1. Vandring: Vandring är en populär aktivitet som kan utövas året runt i Vildmarksriket. Under sommaren kan besökare njuta av vandringar i de grönskande fjällerna och skogarna. På vintern kan snöskovandringar och vandring på isiga sjöar och fjäll locka äventyrsentusiaster.
2. Skidåkning: Under vintermånaderna kan skidåkning vara en attraktion för besökare. Antingen erbjuds traditionell längdskidåkning på preparerade spår eller mer äventyrlig off-piståkning för erfarna skidåkare.
3. Hundspannsturer: Hundspannsturer är en populär vinteraktivitet där besökare kan uppleva den vackra vildmarken på ett unikt sätt. Detta ger

dem möjlighet att interagera med hundar och uppleva en genuin nordisk vildmarksupplevelse (Visit Sweden 2023).

4. Snöskoteråkning: Snöskoteråkning är en fartfylld aktivitet som kan locka besökare under vintermånaderna. Genom att erbjuda guidade turer kan besökarna utforska områdets snötäckta landskap och fjäll.
5. Fågelskådning: Vildmarksriket kan vara hem för en mängd olika fågelarter året om. Fågelskådningsturer och möjligheter att delta i fågelskådningsaktiviteter kan locka naturälskare och fågelskådare till området.
6. Fiske: Fiske är en aktivitet som kan utövas både sommar och vinter. Sommartid kan besökarna njuta av fiske i sjöar och floder, medan isfiske på frusna sjöar kan vara populärt under vintern.
7. Fotografering: Vildmarksriket erbjuder fantastiska fotomöjligheter året runt. Naturfotograferingsturer kan attrahera både professionella fotografer och fotointresserade besökare.
8. Kulturella aktiviteter: Förutom naturupplevelser kan kulturella aktiviteter som besök på levande fäbodrar, lokala konstutställningar och traditionella evenemang ge en inblick i områdets rika kulturarv.
9. Bärplockning och svampplockning: Under hösten kan besökare engagera sig i bärplockning och svampplockning, vilket ger dem en möjlighet att uppleva den vackra höstfärgen och samla in lokala råvaror.
10. Spa och avkoppling: För de som söker avkoppling och välbefinnande kan spa- och wellnessaktiviteter erbjudas året runt. Detta kan inkludera bastubad, massage och andra spabehandlingar.

Genom att erbjuda en mångfald av aktiviteter året runt kan Vildmarksriket attrahera besökare oavsett säsong och säkerställa en hållbar och varierad turistverksamhet. Det är viktigt att marknadsföra dessa aktiviteter och kommunicera deras tillgänglighet och unika möjligheter för att locka en bredare publik och öka besökarnas vistelse i området.

De nuvarande besökarna i området har huvudsakligen två syften för sitt besök: vandring eller skidåkning samt deltagande i evenemang som äger rum. Deras förväntningar centrerar kring en smidig och enkel upplevelse när de utforskar Vildmarksriket.

Slutligen är det viktigt att Vildmarksriket fortsätter att utveckla och förbättra turismen genom att arbeta med de identifierade resurserna, strategierna och aktiviteterna. På så sätt kan destinationen skapa en positiv och varaktig upplevelse för besökarna samtidigt som områdets unika natur och kultur bevaras och främjas.

Källförteckning

Adsten, A. (2020). *Inspiration för natur- och kulturturism.*

Fakta om turismen. (2019). *Samlad statistik från Jämtland Härjedalen.*

Fredman et al. (2012). *Research note: Economic values in the Swedish nature-based recreation sector- a synthesis.*

Fredman et al. (2008). *Friluftslivets ekonomiska värden- en översikt.*

Kirppu, S och Oldhammer, B. (2010). *Vildmarksriket Skyddsvärda naturskogar i gränstrakterna av Mora - Vansbro - Leksand.*

Naturturism Företagen, Svensk Turism AB och Visita Svensk besöksnäring. (2018). *nationell naturturism strategi.*

Saarinen, Y och Laszlo Ambjörnsson, E. (2023). *Hållbarhet och livskraftiga landsbygder- Samband, målkonflikter och synergier.*

Stave, C och Andersson, J. (2019). *Cykelturism-en litteratursammanställning och omvärldsanalys.*

Statens offentliga utredningar. (2017). *Ett land att besöka*

Tourism in Skåne. (2017). *Tematisk strategisk handlingsplan för naturturism i Skåne.*

Visit Dalarna. (2009-2019). *Besöksnäringen i siffror.*

Visit Dalarna. (2021). *Vårens bästa utomhusupplevelser.*
<https://www.visitdalarna.se/artikel/varens-basta-utomhusupplevelser-i-dalarna>
[2023-06-08]

Visit Sweden. (2023). *Swedish Lapland- a culture- rich natural wonderland.*
<https://visitsweden.com/where-to-go/northern-sweden/swedish-lapland/> [2023-07-16]

Visit Värmland. (2023). *Välkommen till äventyret Värmland.*
<https://visitvarmland.com/> [2023-07-17]

Intervju

Inger Rommedahl 2023-06-09 kl. 09:15 (spelades ej in)

Katja Hekkala (Visit Dalarna) 2023-06-20 kl. 14:07 (inspelning finns)